

बाल्हा भुल्ना ओ बैठौवा जीत

(थारु लोक दोहरी)

संकलक

राम नरेश थारु, राम फेरन थारु ओ बहादुर बैरागी

मोहिन्याहुँके

लालमोती थारु, महंगी थारु ओ चल्ली थारु
चहरी थारु, भगनी थारु, ओसुमित्रा थारु ओ किस्नी थरुनी

सम्पादक

डा. गोपाल दहित

प्रकाशक

युनिक नेपाल
बर्दिया

कृति :

थारु बाल्हा भुल्ना ओ बैठौवा गीत (थारु लोक दोहोरी)

प्रकाशक

युनिक नेपाल

राजापुर न.पा, वडा नं. २ जोतपुर, बर्दिया

इमेल : unyc.bardiya@gmail.com

वेभसाइट : www.unycnepal.org.np

फेसबुक पेज: www.facebook.com/unycnepal2052

वेभसाइट : www.unycnepal.org.np

प्रकाशन वर्ष : २०८० साल

प्रकाशन प्रति : १,०००

प्रतिलिपि अधिकार : सर्वविधार प्रकाशकमा सुरक्षित

आईएसबीएन नं.: 978-9937-1-4730-9

मुद्रण : डिम ग्राफिक प्रेस, काठमाण्डौ, नेपाल

विषय सूची

शिर्षक

पेज

बाल्हा भुल्हा गीत.....	१
१) ठरवा ओ मेहर्वा के बीचमे गइना बाल्हा भुल्हा गीत.....	२
२) ननदी ओ भउजीके बीचमे गइना बाल्हा भुल्हा गीत.....	३
३) बाल्हा बनैना बाल्हा भुल्हा गीत.....	४
४) घरपरिवारका सक्कु जाने मिल्ले बाल्हा भुल्हा ओ बाल्हा भुल्हा गीत.....	५
५) चिटिझा घाम लागल् बेला बगियाके छाँहीमे बाल्हा भुल्हा गइना गीत.....	६
६) बाल्हा भुल्हा गीत.....	७

बैठौवा गीत.....	८
२) भोजही मेहारु आपन ससुरवा समझके गइना बैठौवा गीत.....	९
३) ठरवा ओ मेहरुवा मिल्ले गइना बैठौवा गीत.....	९
४) भोज हुइल भोजही जन्नीनके गइना बैठौवा गीत.....	११
५) घरपरिवारके सदस्य मिल्ले गइना बैठौवा गीत.....	१२
६) रानी ओ व्यापारी पात्रहुँक गइना बैठौवा गीत.....	१३
७) बठिनिया ओ सिपहिया पात्र बनाक गइना बैठौवा गीत.....	१५
८) परुदेश गइल् ठरुवाहे समझके गइना बैठौवा गीत.....	१७
९) भउजी ओ डिउराके बीचमे लारदुलार कर्ती गइना बैठौवा गीत.....	१८
१०) राजा ओ फुलरिया हेरुइया मालिन पात्र हुँक गइना बैठौवा गीत.....	२०
११) भोजही जन्नीनके गइना बैठौवा गीत.....	२१
१२) डिउरा ओ भउजी पात्र हुँक गइना बैठौवा गीत.....	२२
१३) बाहु बहनै पुर्वैया ... बैठौवा गीत.....	२४
१४) पटुहियाके बिलौना रहल् बैठौवा गीत.....	२५
१५) सासु ननद मिली पनिया ... बैठौवा गीत.....	३०

युनिक नेपाल

United Youth Community (UNYC NEPAL)

केन्द्रिय कार्यालय काठमाडौं

प्रकाशकीय

आदिवासी धारहरु आफ्नो कला संस्कृतिमा निकै धनी छन्। यिनीहरुको आफ्नो मौखिक पहिचान, मौखिक ज्ञान, परम्परागत नाचगान, चालचलन र गरगहना रहेका छन्। धारहरुमा झल्कि अनुसारका नाच गानका साथै जन्म, विवाह र मृत्यु संस्कार, पूजापाठ तथा चाडपर्व रहेका छन्, चाडपर्व अनुसारका गीत पनि रहेका छन्। यी सबै प्रमाणले धारहरु आफ्नो लोककला, संस्कृति र सम्पदामा निकै समृद्ध रहेका छन्।

धारहरुको इतिहासमा गुर्वाबक जन्मिँदा महाकाव्य प्रसन्न छ। यो काव्यमा सम्पूर्ण ब्रम्हाण्ड, प्राणी चराचर, जलधन र वनस्पतिहरूको सृष्टिको बारेमा बोकेको छ। यिनले, जसको लोककाव्यमा उत्पत्ति र सृष्टिको वर्णन हुन्छ त्यो आदिमबासी हुन्छ, तथा यस लोकका सबैभन्दा पहिलेदेखि नै बसोबास गर्दै आएका हुन्छन्। हुन पनि गुर्वाबक जन्मिँदा काव्यमा पृथ्वीको उत्पत्ति, त्यसपछि जीव जनावर लगायतको उत्पत्तिको वर्णन गरिएको छ।

आदिमबासी धारहरुमा प्रहर प्रहरमा गाइने गीतहरु छन्। यसैगरी धार लोक साहित्यमा अमिन्की/मध्या गीत, हुडुङ्गा गीत, मागिर, मैना, सजना, बाल्ना भुल्ना, छोका, मधौटा लगायतका गीतहरु छन्। यसैगरी धार लोक साहित्य अन्तर्गत बट्कोहीहरु थुप्रै छन्। यी लोक साहित्यका संकलन र प्रकाशनको कार्यले धारहरुको लोक जीवनलाई बुझ्न र अध्ययन गर्न सजिलो बनाएको छ।

पहिले पहिले धारहरुमा राति भई छोडाउने बेलामा, गाउँभैरी चराउने गाएको बेला, बिचाइ काले बेला, या राति फुस्र भएको बेला, यस्ता पुराना लोक कथाहरु जसलाई धारमा बट्कोही भन्ने गरिन्छ, मुनि र सुनाउने प्रचलन थियो। रमाइलोको लागि कनै, कहक्यूट हाल्ने चलन थियो। यसले गर्दा एक पुरानादेखि अर्को पुरानामा यस्ता खामका लोक साहित्यहरु सजिलै हस्तान्तरण हुन्थे। तर, हाल आएर यी धार लोक साहित्यहरु हराउने अवस्था आएको छ।

यस्तो अवस्थामा धार लोक संरक्षित, लोक साहित्यका अध्ययन, अनुसन्धान, वैदिक व्यक्तित्व, उर्जावान लेखक डा. गोपाल दहिलज्वले धारहरुको लोक साहित्यमा आधारित बाल्ना भुल्ना तथा बैठीबा गीतको संकलन र सम्पादन गर्ने जस्तो खाडै महत्त्वपूर्ण कार्य गर्नु भएकोमा समग्र धारहरु गौरवान्वित भएको छ। लोप हुने अवस्थामा रहेको बाल्ना भुल्ना तथा बैठीबा गीतका मोह्यामोडिना चल्ती धार, सासमोली धार, महेनी धार, चहरी धार, मगनी धार, ओसुमिना धार र किस्ती धरनी, सम्पादक डा. गोपाल दहिलज्वले हादिक नभन। यसैगरी, उक्त गीतका संकलकहरु राम नरेका धार, राम फेरत धार र बहादुर बैरानीलाई हादिक आभार प्रकट गर्दैछु, फुलमाला पहिराई अभिनन्दन गर्ने चाहन्छु।

युनिक नेपाललाई प्रकाशन जस्तो महान कार्यको अवसर दिनु भएकोमा युनिक नेपालका संरक्षक डा. गोपाल दहिलज्वलाई हादिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। र आगामी दिनमा यस्तै प्रकारका सामग्रीको अनुसन्धान, संकलन, लेखन तथा सम्पादन गरेर प्रकाशन गर्ने अवसर दिनु हुनेछ भन्ने आशा एवम् विश्वासमा छी, र प्रकाशनमा हाम्रो साथ सहयोग रहिरहनेछ।

यहाँहरुले युनिक नेपालका प्रकाशन तथा पुस्तकहरु अध्ययन गरेर हामीहरुलाई सुभाष र सन्साह दिनु हुनेछ भन्ने अपेक्षा सहित,

श्री प्रेम बहादुर धार

कार्यकारी अध्यक्ष

मिति २०८० असोज १० गते

Head Office :

Naya Gaun VDC-8, Jotapur,
Bardiya, Nepal
Tel No.: 084-420640
E-mail: unyc.bardiya@gmail.com
Web-site: www.unyennepal.org.np

Central Project Office :

Gulariya Municipality-6, DDC Road
Bardiya, Nepal
Phone/Fax No.: 084-421038
E-mail: unyc.bardiya@gmail.com
Web-site: www.unyennepal.org.np

Kathmandu Office :

Kritipur Municipality-9, Panga,
G.P.O.Box.24350, Kathmandu, Nepal
Tel No.: 01-4333769
Web-site: www.unyennepal.org.np

बाल्हा भुल्ना ओ बैठैवा गीत

डा. गोपाल दहित

१. बाल्हा भुल्ना गीत

थारुहुँके थरुहट तराईके धर्तीपुत्र हुइठ । यइनके रगत, पस्ना, बल ओ बुद्धिसे आज थरुहट क्षेत्र मानव बैठेवाला बनल बा । यिहे धर्ती हो, जहाँ थारुहुँके श्रृष्टि हुइल, जन्मल, बहल, क्रमाही कल ओ आज अनाज फरटा, दुनियासब खाएट, पिएट ओ मस्ती करट । ओम्नका पहिला हकवाला थारुनके परम्परासे बहुत मेरिक नाच, गान, गीत बाँस गइना ओ राहरंगीत कर्ना कठ । आजके पाल्या बाल्हा भुल्ना ओ बैठैवा गीतके बा ।

घाम छुयाँक चैत बैसाखम सक्कुहनके फुसंद रहठ, लेखिक भारी गरम मौसमके कारण सक्कुहन छटपटाहट फे । उहसे गाउँके सबसे बरवार बगियाम जुटके बाल्हा बनाव भुल्ना ओ गीत गइना कठ । यी अभ्याससे गरम कम हुइना, बगियाके छाँहीमे सिट्टर फे हुइना, गरम समय लिरोसीसे बिटाई सेक्ना हुइठ । यिह घाम छुयाँकमे बाल्हा भुल्ती लौरा ओ लँवरिया गीतके जुझाहुर खल्टी राहरंगीत कर्ना हुइल ओसें यहीहे बाल्हा भुल्ना गीत के नाउँसे जान्नाइठ ।

बाल्हा कैयौठो बनैल रठ, हरेक बाल्हाम चार छ जाने रठ, ओस्टके संगे संगे गीतमे साथ डिहुइयाहुँके फे रठ । समूह बनाईबरे बाठिन लौरा लँवरिया एकमे, थारु जन्नी दोसरमे, सालीभाटु तिसरमे, डिउरा भौजी चौठामे, ठरुवा मेहरुवा पाँचवामे, अस्टक बनाजाइठ । के मजेम राहरंगीत कर्ती गीत गाए मिले ओ बाल्हा भुलेवेर गजब मस्ती आए ।

फुसंडके ब्यालाम गीत गइटी बाल्हा भुल्ना अलग दुनियाके आनन्द आइठ । यी मस्ती साइडे आजके युवाहुँके कलें हुइही । उ फे मनपरल मनरखीसंगे बाल्हा भुलेवेर । समूह अनुसार गीतके सन्देश ओ बोल फरक फरक रहठ । लम्बा स्वर टाँके गीत गैठ, मिठास् लागठ, सुन्ती सुहावन । यी गीत गाइवेर मडरा, मजैरा, झालर कुछुनाही चाहठ, बस गीत गउइया हुँकनके जोश, जाँगर ओ मैगर बोली बचन हुइलसे काफी ।

बाल्हा भुलेवेर ख्याल करे परठ । कबु कबु बाल्हाके पछा टुटे सेकठ, ओस्टके कमजोर डँहका रलसे खटरा हुइसेकठ । यम्न विचार करे परठ । ओहासेकी बाल्हा भुलुइयाहुँके खिट्रैटी जोरसे बाल्हा मचाडेठ, टब गिर्ना डर रहठ । यी सब घटनाके विशेष ख्याल करे परठ, जब बरवार बगाल रहठ । छुटु टोलीम असिन डर निरहठ ।

(क)

२. बैठौवा गीत

थरुहट तराईके सबसे पुरान बसगोटिया थारुनके बर्का पेशा, घरदुवारके मजबुट दुर खम्हा ओस्टके आन, मान ओ सान खेतीकिसानी हो । उहमार थरुहट क्षेत्रके धर्तीके मालिक थारुहुँक हुइठ । यिह पेशा करेबेर रमैना, खुशी हुइना, गीतवाँस गइना चलन वा । थारुनके बहुत मेरिक गीतमसे बैठौवा गीत फे एकठो हो ।

असार साउन महिनाम धान बइठैना, लगैना छयाँकम गइना गीत हे बैठौवा गीत कठ । थारुनमे पुरानसे संयुक्त परिवार प्रणाली वा । एक्क परिवारमे सयजानेसे ज्यादा, चार पाँच पुस्ता एक्क परिवारम भातभन्सा, रस्तीबस्ती रहना परम्परागत चलन हो । खेटुवामे धान बैठाइबेर यीसक्कु पुस्ताके मनै अइठ, ओ धान लगाए लगठ । उहब्यालाम बैठौवा गीत गइठ ।

सक्कुजाने मिल्के धान लगाए जसिन बैठौवा गीत गाएबेर फे सक्कु जाने मिल्के गइठ । विशेष मेरिक बैठौवा गीत फे रहठ, जस्तै ठरुवा मेहरुवा गइना, घर परिवारके सदस्य सक्कु जाने संसारी गइना, ओस्टके भउजी ओ डिउरा गीत जुभाहुर खेल्टी गइना, तिरि या ओ सिपहिया विशेष मेरसे गइना । असिन बहुत मेरिक पात्रहुँक फे गीतम भाग लेठ । पात्र जे रलसे फे गीतके सन्देश धान बैठइनासे जुरल रहठ । यी गीत एकतर्फी ओ जुभाहुर कर्ती दुईतर्फी फे गइना चलन वा ।

बैठौवा गीत गाइबेर मडरा, मजैरा, भालर जसिन समाजामा निचाहठ । धान लगुइया बगाल हुइलसे काफी, अत्राजाने मिल्के मजासे गीत गाए सेक्जाइठ । यी गीत गइटी धान लगाएबेर मिच्छावन निलागठ, छोट समयमे बहुत ज्यादा धान लगाए सेक्जाइठ । बैठौवा गीत गइटी धान लगैवो टे ज्यादा फरठ, ओ डाना फे मजासे लागठ कना पुरान कहकुट वा, धानमे बर्कट आइठ फे कठ ।

बैठौवा गीत गइटी धान लगैवो टे पारिवारिक एकता ओ माया ममता फे बाहठ, अन्न पानीहुँके उ घरपरिवारके विश्वास कठ, मान इज्जत फे कठ, ओ बर्खा सुखमय रहठ, दुख बिमार निहुइठ, मन चौकस ओ चोडगर पला रहठ कना जनविश्वास वा ।

बैठौवा गीत गइवो टे मनके दुख, भरास बाहर जाइठ, ओ मनमे शान्ति सुख आइठ । गीत गउइया पात्रके बीचमे मैगर मैया बहटी जाइठ । यी सक्कु बात जान्के थारुहुँके धान लगाएबेर बैठौवा गीत गइठ ।

थारु शब्द मौखिकसे लिखित बनैना काम करेबरे ठाउँ अनुसार उच्चारण फरक परे सेकी,

यहीहे मिलाके बुझडिहे परी कना अरजी वा । यी संकलन सामग्रीहे व्याख्या विश्लेषण कर्ना जिम्मा आव युवा हुकनके हो ।

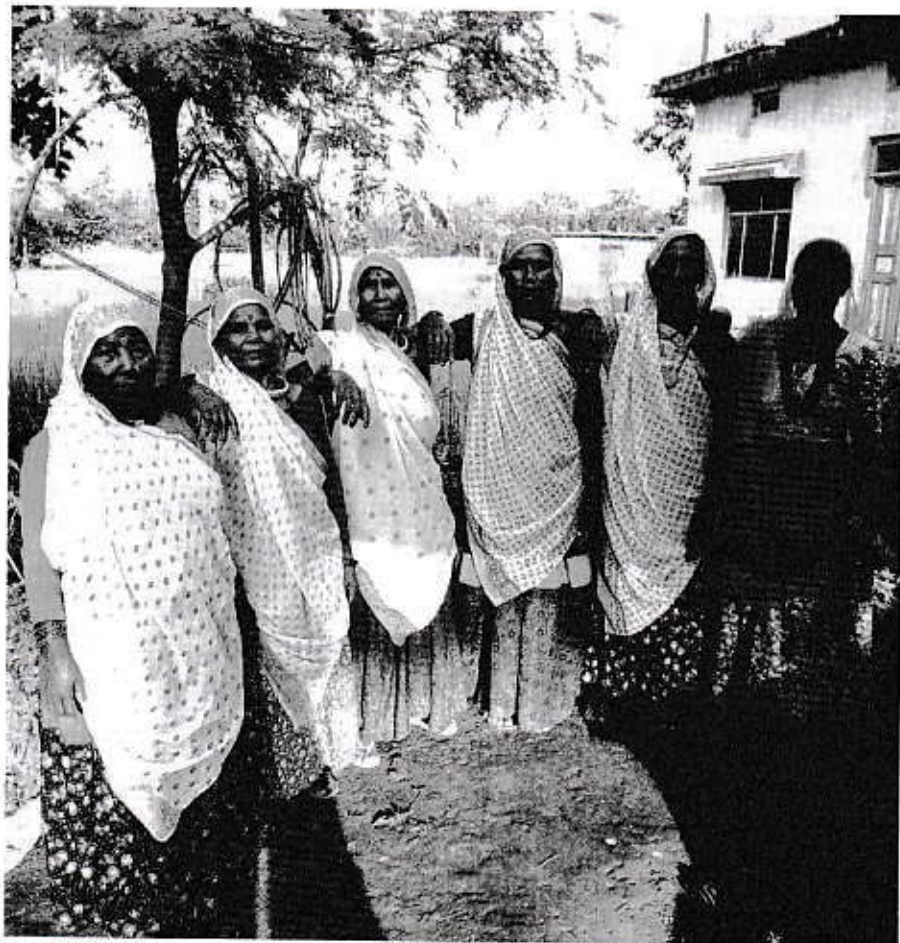
बाल्हा भुल्ना ओ बैठौवा गीत लेखनहे सम्पादनके क्रममे थारु ठेट शब्दहे टालव्य ओ पहुना शब्दहे जौन रुपमे लिख्ना अभ्यास वा, उहे रुपमे सम्पादन कर्ले बटु । इ, ई कार ओ उ, ऊ कारहे उच्चारण अनुसार सम्पादन कर्ले बटु । यी कारणसे केहु केहेहु शब्द लेखनमे अन्बुहार लाग सेकी । युनस्कोके भाषा सम्पादनके अन्तरराष्ट्रिय मापदण्ड यिहे हो । यहीहे जो अनुसरण कर्ले बटु ।

थारु बाल्हा भुल्ना ओ बैठौवा गीतके विशेषता

- (क) बैठौवा गीतके सम्बन्ध खेतीपातीसे वा । थारुनके बर्का काम यिहे हो । यकरे बुटे थारुनके जीवन गुजारा हुइह्, पहिचानफे यम्नही वा ।
- (ख) मैगर सम्बन्ध बनैना काम गरह्, बैठौवा ओ बाल्हा भुल्ना गीत । दुनु गीत गाईवेर समूह चाहह्, अहिल्यै गइना चलन निहो । समूहमे बल रहह्, सहयोग ओ सम्बन्ध बाहह् ।
- (ग) गर्मी छुयाँकके सन्देश डिहह् बाल्हा भुल्ना गीत । रुख्बामे बाल्हा बनाके ढिउर जाने मिल्के बाल्हा भुल्ना, राहरंगीत कर्ना ओ गीत गइना कठ । यहीसे गर्मीके समय कटह् ।
- (घ) संस्कृति संरक्षणमे बल पुगह् । दुनु समयमे गीत गइना, भाषा जोगैना, गीतबाँस वचैना काम हुइह् ।
- (ङ) बहुत मेरिक समूहके बीचमे गीत गाईवेर जुभाहुर चलह् । दोहरी गीत गइना हुइलओसे गीत गाईवेर दुई समूह रठ ।
- (च) यी दुनु गति पुरन्या पहिचान डिहह् । गीतमे रहल् शब्द बरे पुरान मेरिक वा, गीतके राहन फे पुरन्या वा । ओस्टके सन्देश फे पुरान खेतीपेशासे जुरल् वा । ओस्टके संगीतके साधन डफ, मडरा, मजैरा, सक्कु पुरन्या वा ।
- (छ) छोटसे बरा समूहमे गाई मिला गीत । छोटमे चार जने ओ ढिउरमे जत्राफे जाने गीत संग गाईसेकठ ।
- (ज) बैठके गइना हुइलक कारण मिठ मिठ खइटी, मड पिटी, आनन्दके रस लेटी गीतमे भुम सेकन मस्तीके वातावरण रहह् ।

- (झ) औरैजाने हेरिट नाहेरिट, मन पराइद् वा नापराइद्, लेकिन गीत गउइया टोली मस्तीसे आनन्दलेना गीत हो । भुम भुमके गीत गइना ओ डफ बजैना कठ ।
- (ञ) छोटीमोटी ठाउँम फे गीत गाए सेक्जाइद् ।
- (ट) ज्ञानके बखारी हो, डफेक गीत । यम्न धारुनके बर्का काम खेतीपाटी लगायतके वारेम सन्देश ओ ज्ञानगुनके बात बा ।

जय बैठीवा गीत । जय बाल्हा भुल्ला गीत ॥

मोद्विण्याहुँरु

(घ)

बाल्हा भुल्ना गीत

संकलक :- राम नरेश थारु ओ राम फेरन थारु
ठेगाना :- बारबर्दिया न.पा., वडा नं. -२ नारायणपुर, बर्दिया
मोबाइल नम्बर :- ९८६६२३६९१०/९८५८०४५९९४

चैत बैसाखके गरम छयाँक बरवार रुखा रहल बगियाम पघा वाँध्के बाल्हा बनाक गाउँक ठरिया ओ बठिन्या मिल्क बाल्हा भुल्ना ओ गीत गइना पुरानसे चलन बा । यी गीत खासकैक ठरिया ओ बठिन्या हुँक जुभाहुर कर्ती गइना कठ । प्रसङ्ग अनुसार डे उरिन्या ओ भउजी, बनिया ओ रानी, ठरुवा ओ मेधरुवा, तिरिया ओ सिपहिया, ओस्तके घरपरिवारक सदस्य पात्र बन्क फे गीत गइना चलन बिलाइठ । यी प्रसङ्ग जसिन हुइलसे फे ठरिया ओ बठिन्या मिल्क जुभाहुर कर्ती गीत गइना ओ बाल्हा भुल्ना कठ । बाल्हा भुलबेर गइना गीत हुइलओसे बाल्हा भुल्ना गीत नाम परल् बाट ।

बाल्हा भुल्ना गीत कैयो मेरिक बा । ओम्नमका कुछ यहाँ डिहल् बा ।

१) ठरवा ओ मेहर्वा के बीचमे गइना बाल्हा भुल्ना जीत

धानी :-

परटी ओजरीया रे निसु रे अँठरीया रे नै ।

रामा, दिनवा दुईचार दिन मोर पिया जाइडेउ लैहरवा रे नै ॥^२

स्वामी :-

जो दुह धानी जइबो अपने लैहरवा रे नै । (नैहरवा)

रामा, माठकी टिकुलिया कारी रे सिरहनिया ढई जायौ रे नै ॥^२

माठकी टिकुलिया सिरहनिया जे चमकै रे नै ।

रामा, मै टोरे जानु मोरे धानी रंगी रे महलियै रे नै ॥^२

धानी :-

परटी ओजरीया रे निसुरे अँठरीया रे नै ।

रामा, दिनवा दुईचार दिन मोर पिया जाइडेउ लैहरवा रे नै ॥^२ (नैहरवा)

स्वामी :-

जो दुह धानी जइबो अपने लैहरवा रे नै ।

रामा, नाककी नठुनिया कारी रे सिरहनिया ढई जायौ रे नै ॥^२

नाककी नठुनिया सिरहनिया जे चमकै रे नै ।

रामा, मै टोरे जानु मोरे धानी रंगी रे महलियै रे नै ॥^२

धानी :-

परटी ओजरीया रे निसु रे अँठरीया रे नै ।

रामा, दिनवा दुईचार दिन मोर पिया जाइडेउ लैहरवा रे नै ॥^२ (नैहरवा)

स्वामी :-

जो दुह धानी जइबो अपने लैहरवा रे नै । (नैहरवा)

रामा, कानेक बीरा कारी रे सिरहनिया ढई जायौ रे नै ॥^२

कानेकई बीरा सिरहनिया जे चमकै रे नै ।

रामा, मै टोरे जानु मोरे धानी रंगी रे महलियै रे नै ॥^२

धानी :-

परती ओजरीया रे निसुरे अँघरीया रे नै ।

रामा, दिनवा दुईचार दिन मोर पिया जाइडेउ नैहरवा रे नै ॥^२

स्वामी :-

जो दुह धानी जइबो अपने लैहरवा रे नै । (नैहरवा)

रामा, घेंचाकी हसुलिया कारी रे सिरहनिया ढई जायौ रे नै ॥^२

घेंचाकी हसुलिया सिरहनिया जे चमकै रे नै ।

रामा, मै टोरे जानु मोरे धानी रंगी रे महलियै रे नै ॥^२

२) ननदी ओ भउजीके बीचमे जाइना बाल्हा ठुल्ना गीत

ननदी :-

ननदी ओ भउजी रे जलमेक बयरी रे नै ।

रामा, मै बनी जइबु अँगनाकै डुबिया रे नै ॥^२

भउजी :-

जो दुहु ननदी रे अँगनाका डुबिया बनबो नै ।

रामा, लाई खुरपिया डरबौ छोलाई रे नै ॥^२

ननदी :-

ननदी ओ भउजी रे जलमेक बयरी रे नै ।

रामा, मै बनी जइबु छरने गरगुइया रे नै ॥^२

भउजी :-

जो दुहु ननदी रे छरने गरगुइया बनबो नै ।

रामा, लाइके गुरटीया डरबौ मराई रे नै ॥^२

ननदी :-

ननदी ओ भउजी रे जलमेक बयरी रे नै ।

रामा, मै बनी जइबु बनकी हरनीया रे नै ॥^२

भउजी :-

जो दुहु ननदी रे बनकी हरनीया बनबो नै ।
रामा, लाइके बन्धुकीया डराबौ मराई रे नै ॥^२

ननदी :-

ननदी ओ भउजी रे जलमेक बयरी रे नै ।
रामा, मै बनी जइबु कुवाँकी मवालीया रे नै ।

भउजी :-

जो दुहु ननदी रे कुवाँकी मवलीया बनबो नै ।
रामा, लाइके कुरहरीया डरबौ फटाई रे नै ॥^२

3) बाल्हा बजैना बाल्हा भुल्लना जीत

के टो मोरे उगहही रे चारु अँटीयवा हो नै ।
रामा के मोरे भँगही रामा की हिरोलना हो नै ॥^२
लहुरी ननदीया हो मोरे उगहही रे चारु अँटीयवा हो नै । (बन्कसके आँटी)
रामा लहुरा डेवरवा भँगही रामा की हिरोलना रे नै ॥^२
के टो मोरे कटही रे चारु खमियवा हो नै ।
रामा के मोरे कटही उपारे बरेरीया हो नै ॥^२
बाबा मोरे कटही रे चारु खमियवा हो नै ।
रामा पिटी मोरे कटही उपारे बरेरीया रे नै ॥^२
केहियै कटैबौ रे चारु खमियवा हो नै ।
रामा केहियै कटैबौ उपारे बरेरीयै रे नै ॥^२
कुरहारी कटैबौ मै चारु खमियवा रे नै ।
रामा कुरहारी कटैबौ उपारे बरेरीयै रे नै ॥^२
केहियै लडैबौ मै चारु खमियवा रे नै ।
रामा केहियै लडैबौ उपारे बरेरीयै रे नै ॥^२
बरडै लडैबौ मै चारु खमियवा हो नै ।
रामा भँइसै लडैबौ उपारे बरेरीयै रे नै ॥^२
के टो मोरे गरही रे चारु खमियवा रे नै ।

रामा के मोरे घरही उपारे बरेरीया रे नै ॥^२
 बाबा मोरे गरही रे चारु खमियवा हो नै ।
 रामा पिटी मोरे डरही उपारे बरेरीया रे नै ॥^३
 के टो मोरे डरही रे रामा हिरोलना हो नै ।
 रामा के मोरे भुलही रामा की हिरोलना रे नै ॥^४
 दादा मोरे डरही रे रामा हिरोलना हो नै ।
 राम भाइ मोरे भुलही रामाकी हिरोलना हो नै ॥^५
 एक ओरा बइठै रे लहुरी ननदी रे नै ।
 रामा एक ओर बइठै लहुरा देबरवा रे नै ॥^६

8) घरपरिवारका सक्कु जाने मिलके बाल्हा भुलना ओ बाल्हा भुलना जीत

जमुनाका यही पारे जमुनाका ओही पारे नै ।
 रामा मोरे सातो भैयवाई हरवा न जोटै रे नै ॥^१
 मुरी पर मेरुवा मेरुवा पर घैला रे नै ।
 रामा उमनी बहिनिया पानीयाका जावै हो नै ॥^२
 बाहु बहला पुरवैया मोरे सजनी हो नै ।
 रामा उमनी बहिनियाका अँचला उरी फहरावै हो नै ॥^३
 छजना रे भैइयावै रे हाठमुख ढोवै हो नै ।
 रामा रैमल भाइ मोरे ताननै चडरीया हो नै ॥^४
 उठो उठो रैमल भाइ हाठमुख ढोई हो नै ।
 रामा उमनी बहिनिया पानीयाका आवै हो नै ॥^५

५) चिटिङ्गा घाम लागल बेला बगियाके छाँहीमे बाल्हा भुल्लटी गइना गीत

केहुरीसे आवै रे एक हे सोलरवा बइठो भइयो नै ।
रे गोडाम जुर छहिया बइठो भइयो नै ॥^२
अपने मन्जिला से निकरै भइया टिकुली की दुरुदेश नै ।
बहिनी जइबो रे गवनवा की दुरुदेश नै ॥^२
केहुरीसे आवै रे एकहे सोलरवा बइठो भइयो नै ।
रे गोडाम जुर छहिया बइठो भइयो नै ॥^२
अपने मन्जिला से निकरै भइया नठुनीकी की दुरुदेश नै ।
बहिनी जइबो रे गवनवा की दुरुदेश नै ॥^२
केहुरीसे आवै रे एकहे सोलरवा बइठो भइयो नै ।
रे गोडाम जुर छहिया बइठो भइयो नै ॥^२
अपने मन्जिला से निकरै भइया बिरीया की दुरुदेश नै ।
बहिनी जइबो रे गवनवा की दुरुदेश नै ॥^२
केहुरीसे आवै रे एकहे सोलरवा बइठो भइयो नै ।
रे गोडाम जुर छहिया बइठो भइयो नै ॥^२
अपने मन्जिला से निकरै भइया तरीया की दुरुदेश नै ।
बहिनी जइबो रे गवनवा की दुरुदेश नै ॥^२
केहुरीसे आवै रे एकहे सोलरवा बइठो भइयो नै ।
रे गोडाम जुर छहिया बइठो भइयो नै ॥^२
अपने मन्जिला से निकरै भइया छँडिया की दुरुदेश नै ।
बहिनी जइबो रे गवनवा की दुरुदेश नै ॥^२
केहुरीसे आवै रे एकहे सोलरवा बइठो भइयो नै ।
रे गोडाम जुर छहिया बइठो भइयो नै ॥^२
अपने मन्जिला से निकरै भइया पहुँची की दुरुदेश नै ।
बहिनी जइबो रे गवनवा की दुरुदेश नै ॥^२
केहुरीसे आवै रे एकहे सोलरवा बइठो भइयो नै ।
रे गोडाम जुर छहिया बइठो भइयो नै ॥^२
अपने मन्जिला से निकरै भइया कारा की दुरुदेश नै ।
बहिनी जइबो रे गवनवा की दुरुदेश नै ॥^२

६) बाल्हा भुलना गीत

गुर्जिह्वा, देउखर

बहला भुली भुली, बहला भुली भुली,
लेहंगा फरिया फाटे हो ना रामा,
के मोरे लाई डि पाटन जउइया बर्का डाडु हो ना रामा,
के मोरे लाई डि पाटन जउइया बर्का डाडु हो ॥१॥
उटरह परवट बासुरी सोलरा मैया मितवै हो ना रामा,
के मोरे लाई डि नाक के नठुनिया हो ना रामा,
के मोरे लाई डि नाक के नठुनिया हो ना ॥२॥
मै चली जइबु पुरुब के डेसवै हो ना रामा,
नानी डेबु नाकके नठुनियै हो ना रामा,
नानी डेबु नाकके नठुनियै हो ना ॥३॥
कोटवासे ननबु मै बुला चम्पा फुला हो रामा,
अँगने लगैबु पानीले डहैबु हो ना रामा,
अँगने लगैबु पानीले डहैबु हो ना ॥४॥

बैठौवा गीत

संकलक :- राम नरेश थारु ओ राम फेरन थारु
ठेगाना :- बारबर्दिया न.पा., वडा नं. -२ नारायणपुर, बर्दिया
मोबाइल नम्बर :- ९८६६२३६९९०/९८५८०४५९९४

थारुनके प्रमुख पेशा, आर्थिक धरोहर ओस्तके आन, मान ओ सान फे खेतीपाती हो । उहमार थरुहट क्षेत्रके धर्तीके मालिक थारुहुक हुइत । यीह पेशा करेवेर रमैना, खुशी हुइना, गीतबाँस गइना चलन बा । थारुनके बहुत मेरिग गीतमसे बैठौवा गीत फे एकठो हो ।

असार साउन महिनाम धान लगैना छयाँकम गइना गीत हे बैठौवा गीत कठ । यी गीत गाइवेर ठरुवा मेहरुवा, घर परिवारके सदस्य ओस्तके राजा मालिन, भउजी ओ डिउरा, तिरिया ओ सिपहिया पात्रहुक फे गीतम भाग लेठ । पात्र जे रलसे फे गीतके सन्देश धान बैठइनासे जुरल रहठ । यी गीत एकतर्फी ओ जुम्हाहुर कर्ती दुईतर्फी फे गइना चलन बा ।

२) ओजही मेहारु आपन ससुरवा समझके जइना बैठौवा जीत

हाठे लेवै टेकनी रे काँठे रे छतुरीया मुलुका तेजै रे ।
मोरे ससुराके टोपीया मुलुका तेजै रे ॥^१
लै पिचकारी गरढापरा छिरकै छिटना परै नै ।
वइसे टोपीयाक भित्तर डगिया परै नै ॥^२
हाठे लेवै टेकनी रे काँठेरे छतुरीया मुलुका तेजै रे ।
मोरे ससुराके भुलुवा मुलुका तेजै रे ॥^३
लै पिचकारी गरढापरा छिरकै छिटना परै नै ।
वइसे भुलुवाका भित्तर डगिया परै नै ॥^४
हाठे लेवै टेकनी रे काँधेरे छतुरीया मुलुका तेजै रे ।
मोरे ससुराके धोतिया मुलुका तेजै रे ॥^५
लै पिचकारी गरढापरा छिरकै छिटना परै नै ।
वइसे धोतियाक भित्तर डगिया परै नै ॥^६

३) ठरवा ओ मेहरुवा मिलके जइना बैठौवा जीत

राजवाक पुतवा खेलनै गेंडा सरिया हो नै ।
रामा कहाँवै गवैलो सारी रतीया हो नै ॥^१

स्वामी :-

उभको उभको धानी बजरा केवरीया भाँवर कुञ्जा सिलपीया हो नै ।
रामा चली जइबौ रंगी रे महलिया हो नै ॥^२

धानी :-

कैसिक उभकु सामीया बजरा केवरीया भाँवर कुञ्जा सिलपीया हो नै ।
रामा कहाँवै गवैलो सारी रतीया हो नै ॥^३
राजवाका पुतवा खेलनै गेंडा सरीया हो नै ।
रामा कहाँवै गवैलो सारी रतीया हो नै ॥^४

स्वामी :-

उभको उभको धानी बजरा केवरीया भावर कुञ्जा सिलपीया हो नै ।
रामा चली जइबौ सेजरे पठरीया हो नै ॥^५

धानी :-

कैसेका उभकु समीया बजरा केवरीया भावर कुञ्जा सिलपीया हो नै ।
रामा कहाँवै गवैलो सारी रतीया हो नै ॥^२
राजवाका पुतवा खेलनै गेंडा सरीया हो नै ।
रामा कहाँवै गवैलो सारी रतीया हो नै ॥^२

स्वामी :-

उभको उभको धानी बजरा केवरीया भाँवर कुञ्जा सिलपीया हो नै ।
रामा चली जइबौ सेजरे पठरीया हो नै ॥^२

धानी :-

कैसेक उभकु सामीया बजरा केवरीया भावर कुञ्जा सिलपीया हो नै ।
रामा कहाँवै गवैलो सारी रतीया हो नै ॥^२
राजवाक पुतवा खेलनै गेंडा सरीया हो नै ।
रामा कहाँवै गवैलो सारी रतीया हो नै ॥^२

स्वामी :-

उभको उभको धानी बजरा केवरीया भाँवर कुञ्जा सिलपीया हो नै ।
रामा चली जइबौ सेजरे पठरीया हो नै ॥^२

धानी :-

कैसेक उभकु सामीया बजरा केवरीया भावर कुञ्जा सिलपीया हो नै ।
रामा छुई आओ तुलसा चाउरीया हो नै ॥^२

8) भोज हुइल भोजही जवनीनके गइजा बैठौवा जीत

कजरीक बनवाम हरनी जे पुकै मै किहिकै पठाउँ रे । (हर्नाके बोली हे पुकै)

बारु हरनी मराई मै किहिकै पठाउँ रे ॥^२

ससुरै पठैबु ससुइया रिस मनही, मै किहिकै पठाउँ रे ।

बारु हरनी मराई मै किहिकै पठाउँ रे ॥^२

कजरीका बनवाम हरनी जे पुकै मै किहिकै पठाउँ रे ।

बारु हरनी मराई मै किहिकै पठाउँ रे ॥^२

जेठवै पठैबु जेठिनिया रिस मनही, मै किहिकै पठाउँ रे ।

बारु हरनी मराई मै किहिकै पठाउँ रे ॥^२

कजरीक बनवाम हरनी जे पुकै मै किहिकै पठाउँ रे ।

बारु हरनी मराई मै किहिकै पठाउँ रे ॥^२

डेउरै पठैबु डेउरीनिया रिस मनही, मै किहिकै पठाउँ रे ।

बारु हरनी मराई मै किहिकै पठाउँ रे ॥^२

कजरीक बनवामा हरनी जे पुकै मै किहिकै पठाउँ रे ।

बारु हरनी मराई मै किहिकै पठाउँ रे ॥^२

स्वामीयै पठैबु सौतीनिया रिस मनही, मै किहिकै पठाउँ रे ।

बारु हरनी मराई मै किहिकै पठाउँ रे ॥^२

५) घरपरिवारके सदस्य मिल्क गइना बैठौवा जीत

हरे हरे भइयो रे बार हो बर्दियौ हो नै ।

रामा भवनन् सपवा मारी ना डेओ हो नै ॥^२

ससुइया :-

ओरा पासा बेगेउ रे बीचका गैरा लेहो रे नै ।

रामा उहे बन्ही मछरीक खेरिया हो नै ॥^२ (खेरिया बनी (बन्ही)

पटोहिया :-

भितरे टो निहै सासु मछरीक तिनवा हो नै । (रिभैना)

रामा कौने गुना बहरी गन्है नै हो नै ॥^२

ससुइया :-

लेहुना बौहर गरुला जुरा पानीया हो नै ।

रामा मुठा एक जेउना जेउ रे नै ॥^२

पटोहिया :-

खइती पियटी बहुत मिठा लगनै हो नै ।

रामा टठिया ढोवटी घुम्री लगनै हो नै ॥^२

छावा :-

हर जोती आयौ कोडरा मारी आयौ रे नै ।

रामा नाही देख्यौ धनीया नजरीया हो नै ॥^२

डाई :-

टोरे टो धनिया बाटै बारे रंग रोशनी हो नै ।

रामा गए हुइहै बनिया डोकनिया हो नै ॥^२

छावा :-

नेंगटी घुमटी गइनु बनिया डोकनिया हो नै ।

रामा नाही देखनु धनीया नजरीया हो नै ॥^२

छावा :-

सबके टो धनिया रे कुटना पिसना कइनै नै ।

रामा मोरे धनिया कँहा चली गइलो हो नै ॥^२

डाई :-

लेओ न पुता मोरे दही दुध भात खाओ नै ।
रामा टोरे टन दोसरे बियाही डेबौ नै ॥^२

छावा :-

ना मयरी खइबु रे दही दुध भतवा हो नै ।
रामा ना मै दोसरे बियहबु हो नै ॥^२

छावा :-

जोन्त्या सुरुज अस धनीया जे मोरे हो नै ।
रामा राजा घरा छुटै ससुरा हो नै ॥^२

छावा :-

काँढे टो लेबौ मै भोला ओ भंखर हो नै ।
रामा हाँठे लेबौ टुमरी टकरीया हो नै ।
रामा बनी जइबौ जोगीया फकीरा हो नै ॥^२

६) रानी ओ ब्यापारी पात्रहुँक गइना बैठौवा जीत

बनिया :-

अलिया न गलिया रे घुमै लीला गोंडवा कि कोई लेओ रे ।
हमरे लाली रे इगुरीया की कोई लेओ रे ॥^२

रनीया :-

अपने महलीया से बोलै छोटे रनीया कि यिहै लाओ रे ।
अपने लाली रे इगुरीया कि यिहै लाओ रे ॥^२

बनिया :-

हमसे न पतियै रनीया तुमसे न पतियै बलाई लैदयु रे ।
अपने ससुरा हजरीया बलाई लैदयु रे ॥^२

रनीया :-

ससुरा टो बाटै हमरे घरके पुरुखवा बइठी हुइहै रे ।
वइसे चारु चौपतिया बइठी हुइहै रे ॥^२

बनिया :-

अलिया न गलिया रे घुमै लिला गोंडवा कि कोई लेओ रे ।
हमरे लाली रे इंगुरीया कि कोई लेओ रे ॥^२

रनीया :-

अपने महलीया से बोलै छोटे रनीया कि यिहै लाओ रे ।
अपने लाली रे इंगुरीया कि यिहै लाओ रे ॥^२

बनिया :-

हमसे न पतियै रनीया तुमसे न पतियै बलाई लैदु रे ।
अपने जेठवा हजरीया बलाई लैदु रे ॥^२

रनीया :-

जेठहु टो बाटै हमरे घरकी मलिकवा घुमटी हुइहै रे ।
ओइसे खेत खेरहनुवा घुमटी हुइहै रे ॥^२

बनिया :-

अलिया न गलिया रे घुमै लिला गोंडवा कि कोई लेओ रे ।
हमरे लाली रे इंगुरीया कि कोई लेओ रे ॥^२

रनीया :-

अपने महलीया से बोलै छोटे रनीया कि यिहै लाओ रे ।
अपने लाली रे इंगुरीया कि यिहै लाओ रे ॥^२

बनिया :-

हमसे न पतियै रनीया तुमसे न पतियै बलाई लैदु रे ।
अपने समीया हजरीया बलाई लैदु रे ॥^२

रनीया :-

समीया टो बाटै हमरे कोठार के मलिकवा लिखटी हुइहै रे ।
ओइसे उजली कगडवा लिखटी हुइहै रे ॥^२

बनिया :-

अलिया न गलिया रे घुमै लिला गोंडवा कि कोई लेओ रे ।
हमरे लाली रे इंगुरीया कि कोई लेओ रे ॥^२

रनीया :-

अपने महलीया से बोलै छोटे रनीया कि यिहै लाजो रे ।
अपने लाली रे इंगुरीया कि यिहै लाजो रे ॥^२

बनिया :-

हमसे न पतियै रनीया तुमसे न पतियै बलाई लैदयु रे ।
अपने देवरा हजरीया बलाई लैदयु रे ॥^२

रनीया :-

देवरा टो बाटै हमरे नाघेरे बलखवा खेलटी हुइहै रे ।
ओइसे धुरीया ओ मटिया खेलटी हुइहै रे ॥^२

७) बठिनिया ओ सिपहिया पात्र बनाक गइना बैठौवा जीत

छोटीमोटी निमिया सिटर जुर छहिया हो नै ।
रामा निमियाक निमिया सिटर जुर छहिया हो नै ॥^२
निमिया कटाई जालीम पलंगा बनवाई हो नै ।
रामा निमिया सिटर जुर छहिया हो नै ॥^२
मोरे पिछवारे अरकशवा भैया मिटवा हो नै ।
रामा जलदीसे निमिया कतायौ हो नै ॥^२
मोरे पिछवारे बहैया भैया मिटवा हो नै ।
रामा जलदीसे मचवा खरीडेउ हो नै ॥^२
मोरे पिछवारे बहैया भैया मिटवा हो नै ।
रामा जलदीसे पलंगा बनायौ हो नै ॥^२
मोरे पिछवारे सोलरवा भैया मिटवा हो नै ।
रामा जलदीसे भुमकी लगायौ हो नै ॥^२
मोरे पिछवारे मनहेरवा भैया मिटवा हो नै ।
रामा जलदीसे इंगुरा घरायौ हो नै ॥^२
मोरे पिछवारे डर्जीवा भैया मिटवा हो नै ।
रामा जलदीसे फुन्ना लगायौ हो नै ॥^२
एकओर सुतै पतिरी तिरीया हो नै ।
राम एकओर जलीमा सिपहिया हो नै ॥^२

तिरीया :-

ओटी टरो, ओटी टरो जलीमा सिपहिया हो नै ।
रामा घँघरी मोर भिजनै पसिनवा हो नै ॥^२
अतना बचन सुनै जलीमा सिपहिया हो नै ।
रामा घोर पीठ लडनै लगमीया हो नै ॥^२
मैया पकरे एटुका बहिन पकरे मेटुका हो नै ।
रामा धानी पकरे घोरकी लगमीया हो नै ॥^२

सिपहिया :-

तब टोरे कहयो रनीया गरम बहुत लागै नै ।
रामा अब कहे घोरकी लगमीया पकरेयौ नै ॥^२

तिरीया :-

लौटी न चोलो मोरे जलीमा सिपहिया हो नै ।
रामा घँघरीक करबौ बिसौना हो नै ॥^२

तिरीया :-

ओटी टरो ओटी टरो जलीमा सिपहिया हो नै ।
रामा चोलीया मोर भिजनै पसिनवा हो नै ॥^२
अटना बचन सुनै जलीमा सिपहिया हो नै ।
रामा घोरा पिठ लडनै लगमीया हो नै ॥^२
मैया पकरे एटुका बहिन पकरे मेटुका हो नै ।
रामा धानी पकरे घोरकी लगमीया हो नै ॥^२

सिपहिया :-

तब टोरे कहयो रनीया गरम बहुत लागै नै ।
रामा अब कहे घोरकी लगमीया पकरेयौ नै ॥^२

तिरीया :-

लौटी न चोलो मोरे जलीमा सिपहिया हो नै । (जलीमा कलेक ...
रामा चोलियाक करबौ बिसौना हो नै ॥^२

तिरीया :-

ओटी टरो ओटी टरो जलीमा सिपहिया हो नै ।
रामा ओरहनी मोर भिजनै पसिनवा हो नै ॥^२
अटना बचन सुनै जलीमा सिपहिया हो नै ।
रामा घोरा पिठ लडनै लगमीया हो नै ॥^२
मैया पकरे एटुका बहिन पकरे मेटुका हो नै
रामा धानी पकरे घोरकी लगमीया हो नै ॥^२

सिपहिया :-

तब तोरे कह्यो रनीया गरम बहुत लागै नै ।
रामा अब कहे घोरकी लगमीया पकरेयौ नै ॥^२

तिरीया :-

लौटी न चोलो मोरे जलीमा सिपहिया हो नै ।
रामा ओरहनीका करबौ बिसौना हो नै ॥^२

मोह्याहुँके :- श्री चहरी धारु, श्री भगनी धारु ओ श्री सुमित्रा धारु

८) परुदेश गइल् ठरुवाहे समझके गइजा बैठौवा जीत

सेमरीक बिरुवा भइनै छेटनारीया कब हुन लौटै रे ।
पियवा दखिने बनेजिया से तब हुन लौटै रे ॥^२
केकर हाठे पठाई डेबु चिठिया चपकिया केकर हाठे रे ।
पठैबु अपने बिरोगिया केकर हाठे रे ॥^२
सुगीनक हाठे पठाई डेबु चिठिया चपकिया मैनाक हाठे रे ।
पठैबु अपने बिरोगिया मैनाक हाठे रे ॥^२
मैयरीक टन नानी डिही लाली लाली जोरवा बहिनीयाक टन रे ।
ननही उरता खटोलना बहिनीयाक टन रे ॥^२
भौजीक टन नानी डिही झुलना ओ सारी तिरीयक टन रे ।
ननही डखिने सबटिया तिरीयाक टन रे ॥^२

९) भउजी ओ डिउराके बीचमे लारदुलार कर्ती गइना बैठौवा जीत

घोर घोरठपुरके सकरी खटोलना सोवटी हुइहै नै ।

हमरे भउजी अकेली सोवटी हुइहै नै ॥^२

डिउरा :-

बहिया पकरीके जगावै उनके देवरा उठो रे भउजी मोर ।

टोर टन टिकुली गरहाई डेबौ नै ॥^२

भउजी :-

तुहरे टिकुलिया देवरा अगिया जलैबौ बजारु पर नै ।

फुलरा गिरी गै सेजरीया बजारु पर नै ॥^२

घोर घोरठपुरके सकरी खटोलना सोवटी हुइहै नै ।

हमरे भउजी अकेली सोवटी हुइहै नै ॥^२

डिउरा :-

बहिया पकरीके जगावै उनके देवरा उठोरे भउजी मोर ।

टोर टन नठुनी गरहाई डेबौ नै ॥^२

भउजी :-

तुहरे नठुनिया देवरा अगिया जलैबौ बजारु पर नै ।

फुलरा गिरी गै सेजरीया बजारु पर नै ॥^२

घोर घोरठपुरके सकरी खटोलना सोवटी हुइहै नै ।

हमरे भउजी अकेली सोवटी हुइहै नै ॥^२

डिउरा :-

बहिया पकरीके जगावै उनके देवरा उठोरे भउजी मोर ।

टोर टन बिरीया गरहाई डेबौ नै ॥^२

भउजी :-

तुहरे बिरीया देवरा अगिया जलैबौ बजारु पर नै ।

फुलरा गिरी गै सेजरीया बजारु पर नै ॥^२

घोर घोरठपुरके सकरी खटोलना सोवटी हुइहै नै ।

हमरे भउजी अकेली सोवटी हुइहै नै ॥^२

डिउरा :-

बहिया पकरीके जगावै उनके देवरा उठोरे भउजी मोर ।
टोर टन हँसुली गरहाई डेबौ नै ॥^२

भउजी :-

तुहरे हाँसुलिया देवरा अगिया जलैबौ बजारु पर नै ।
फुलरा गिरी गै सेजरीया बजारु पर नै ॥^२
घोर घोरठपुरके सकरी खटोलना सोवटी हुइहै नै ।
हमरे भउजी अकेली सोवटी हुइहै नै ॥^२

डिउरा :-

बहिया पकरीके जगावै उनके देवरा उठोरे भउजी मोर ।
टोर टन बाजु गरहाई डेबौ नै ॥^२

भउजी :-

तुहरे बाजु देवरा अगिया जलैबौ बजारु पर नै ।
फुलरा गिरी गै सेजरीया बजारु पर नै ॥^२
घोर घोरठपुरके सकरी खटोलना सोवटी हुइहै नै ।
हमरे भउजी अकेली सोवटी हुइहै नै ॥^२

डिउरा :-

बहिया पकरीके जगावै उनके देवरा उठोरे भउजी मोर ।
टोर टन छन्डिया गरहाई डेबौ नै ॥^२

भउजी :-

तुहरे छन्डिया देवरा अगिया जलैबौ बजारु पर नै ।
फुलरा गिरी गै सेजरीया बजारु पर नै ।
घोर घोरठपुरके सकरी खटोलना सोवटी हुइहै नै ।
हमरे भउजी अकेली सोवटी हुइहै नै ॥^२

डिउरा :-

बहिया पकरीके जगावै उनके देवरा उठोरे भउजी मोर ।
टोर टन तरीया गरहाई डेबौ नै ॥^२

भउजी :-

तुहरे टॅरिया देवरा अगिया जलैबौ बजारु पर नै ।
फुलरा गिरी गै सेजरीया बजारु पर नै ॥^२

१०) राजा ओ फुलरिया हेरुइया मालिन पात्र हूँक गइना बैठौवा जीत

राजा बाँधै घोरीलारे बेला चमेला अपुई हो राजा नै ।
आवै मालिनके सेजरीया आपुई हो राजा नै ॥^२
एक दुरही नाघै राजा दुई दुरही नाघै तिसरे दुरही नै ।
आवै मालिनके सेजरीया तिसरे दुरही नै ॥^२

राजा :-

दौरी न धुपीके राजाके सिपहिया पकरी लायौ नै ।
उठो सुघरी मलिनीयै पकरी लायौ नै ॥^२

मालिन :-

तुहरे टो बाटै राजा रंगी रे महलिया कि मोरे बाटै नै ।
एक तुटही भोंपरीया कि मोरे बाटै नै ॥^२

राजा :-

तुहरे टो बाटै मालिन तुटही भोंपरीया कि मै डेबौ नै ।
एक रंगी रे महलीया कि मै डेबौ नै ॥^२

मालिन :-

तुहरे टो बाटै राजा लाली रे पलंगी कि मोरे बाटै नै ।
एक तुटही खटीयावा कि मोरे बाटै नै ॥^२

राजा :-

तुहरे टो बाटै मालिन तुटही खटीयावा कि मै डेबौ नै ।
एक लाली रे पलंगीया कि मै डेबौ नै ॥^२

मालिन :-

तुहरे टो बाटै राजा झलझल गरुवा कि मोरे बाटै नै ।
एक फुटल करुवा कि मोरे बाटै नै ॥^२

राजा :-

तुहरे टो बाटै मालिन फुटल करुवा कि मै डेबौ नै ।
एक झल झल गरुवा कि मै डेबौ नै ॥^२

मालिन :-

तुहरे टो बाटै राजा गाई भैसिया कि मोरे बाटै नै ।
एक सेखुली कुकनीया कि मोरे बाटै नै ॥^२

राजा :-

तुहरे टो बाटै मालिन सेखुली कुकनीया कि मै डेबौ नै ।
उटो गाई भैसिया कि मै डेबौ नै ॥^२

मालिन :-

तुहरे टो बाटै राजा भिनवाका भतवा हो नै ।
रामा मोरे बाटै सौवा कोडउवा हो नै ॥^२

राजा :-

तुहरे टो बाटै मालिन सौवा कोडउवा हो नै ।
रामा मै डेबौ भिनवाका भातवा हो नै ॥^२

उलार :-

रिमभिम पानी बर्षे अंगनाम लागे काई रे ।
लरसुन धनीया पानी पिए पक्की कुवाँ रे खोडाई पक्की कुवाँ रे खोडाई ।

११) भोजही जज्जीजके जइजा बैठौवा जीत

गाउँ पिछवारे लवङ्गा कई बिरुवा हो नै ।
रामा लवङ्गा चुवानै आधी रतियै हो नै ॥^२
उहे लवरङ्ग बिरुवा टुरी धानी सेजीया लगावै हो नै ।
रामा हम धानी बेनिया डोलावै हो नै ॥^२
बेनिया डोलाइके लौटल् धनीया हो नै ।
रामा डरियामा टिकुली चपकी गइनै नै ॥^२
गाउँ पिछवारे लवङ्गा कई बिरुवा हो नै ।
रामा लवङ्गा चुवानै आधी रतियै हो नै ॥^२
उहे लवरङ्ग बिरुवा तुरी धानी सेजीया लगावै हो नै ।
रामा हम धानी बेनिया डोलावै हो नै ॥^२

बेनिया डोलाइके लौटल घनीया हो नै ।
 रामा डरियाम फुलरा अरभी गइनै नै ॥^२
 गाउँ पिछवारे लवङ्गा कई बिरुवा हो नै ।
 रामा लवङ्गा चुवानै आढी रतियै हो नै ॥^२
 उहे लवरङ्ग बिरुवा दुरी घानी सेजीया लगावै हो नै ।
 रामा हम घानी बेनिया डोलावै हो नै ॥^२
 बेनिया डोलाइके लौटल घनीया हो नै ।
 रामा डरियामा नठुनी अटकी गइनै नै ॥^२
 गाउँ पिछवारे लवङ्गा कई बिरुवा हो नै ।
 रामा लवङ्गा चुवानै आढी रतियै हो नै ॥^२
 उहे लवङ्गा बिरुवा तुरी घानी सेजीया लगावै हो नै ।
 रामा हम घानी बेनिया डोलावै हो नै ॥^२
 बेनिया डोलाइके लौटल घनीया हो नै ।
 रामा दरियामा हसुली अरभी गइनै नै ॥^२

१२) डिउरा ओ भउजी पात्र हुँक गइना बैठौवा जीत

बाहु बहल पुरवइया टो भिकोरवा देवरा भउजी नै ।
 सोवै अपने अँगनवा देवरा भउजी नै ॥^२

डिउरा :-

बाँह पकरीके जगवाई उनके डिउरा उठोरे भउजी मोर ।
 चलो रंगी रे महलीया उठोरे भउजी मोर ॥^२

भउजी :-

कइसेक जइबु डिउरा रंगी रे महलीया धुमीला होइगै नै ।
 मोरे चटकी चुँडरीया धुमीला होइगै नै ॥^२

डिउरा :-

धुमिल हुइगै भउजी रे चटकी चुँडरीया ढोवाई डेबौ नै ।
 उटो ढोबियाका पटरी ढोवाई डेबौ नै ॥^२

भउजी :-

ढोवाईक ढोवाईलो डिउरा चटकी चुँडरीया उजला होइगै नै ।
 जइसे बगुलीका पंखा उजला होइगै नै ॥^२

डिउरा :-

उजली होइगै भउजी रे चटकी चुँडरीया रंगाई डेबौ नै ।
तुहरे चटकी चुँडरीया रंगाई डेबौ नै ॥^२

डिउरा :-

कौने रंगा लेबो रे अउजी ओ भउजी काउने रंग नै ।
रंगै चटकी चुँडरीया कौने रंग नै ॥^२

भउजी :-

लाली रंग लेबु रे अउजी ओ भउजी उजला रंग नै ।
रंगै चटकी चुँडरीया उजला रंग नै ॥^२

डिउरा :-

उचे बाटै महला रे निचे दरवजीया यिहैरे डेख्यौ नै ।
अंगरेजवक दुकनीया यिहैरे डेख्यौ नै ॥^२

भउजी :-

आँखीया टो फुटनै रे अक्कील भुलानी यिहैरे डेख्यौ नै ।
अंगरेजवक दुकनीया यिहैरे डेख्यौ नै ॥^२

डिउरा :-

कौने अँचर नेगै रे अबजी ओ भउजी कउने अँचर नै ।
नेगै हन्सा दुई मजरवा कउने अँचर नै ॥^२

भउजी :-

दाहिन अँचर नेगै रे अउजी ओ भउजी बाँउरे अँचर नै ।
नेगै हन्सा दुई मजरवा बाउरे अँचर नै ॥^२
साँझ सकारे बोले चारु रे चिरैया की हटे भोरा नै ।
बोले हन्सा दुनु मजरवा की होते भोरा नै ॥^२

उलार :-

सुप्पा भरा घनवा चनुइया भरा चउरा ससुइया मोरे राम ।
गलवाई गलवाई मारठै ससुइया मोरे राम ॥^२
मैटो बनी जइबु सोने चिरैया बिरक्षी टरे राम ॥^२

मोट्या हुक्रे :- लालमोती थारु, महंगी थारु ओ चल्ली थारु

१३) बाहु बहनै पुर्वैया ... बैठौवा जीत

यी गीत मेहारुहूँके धान बैठाइवेर गैना गीतहो । यी गीतमे डिवरवा भौजीहिन हासीमजाक कैलेक सन्देश वा ।

संकलक : लाल बहादुर चौधारी(बहादुर बैराग) बारबर्दिया न.पा.९ कतर्निया बर्दिया

मोर्ह्या : किस्नी धरुनी बारबर्दिया न.पा.९ कतर्निया बर्दिया

बाहु बहनै पुरवैया भिभूकोरै देवर भौजी नाई,

सोवै अपने अँगना डिवरा भौजी नाई ।

बैहिया पकरके उठावै मोरे डिवरा चलो हो भौजी नाई,

मोरे रंगी महलीया चलो भौजी नाई ।

नाही जैबुँ डिवरा रंगी महलीयै धुमिल् हुइही नाई,

मोरी चटकी चुँडरिया धुमिल हुइही नाई ।

धुमिल हुइही चटकी चुँडरिया घोवाई डेबुँ नाई,

वैसे घोयिवाक पटियै घोवाई डेबुँ नाई ।

घोवाई डेबो डेवरा चटकी चुँडरिया उजिला हुइही नाई,

वैसे बगुलीका पंखा उजिला हुइही नाई ।

उजिला हुइही भौजी चटकी चुँडरिया रेंगाई डेबुँ नाई,

अंगरेजवा दुकनियै रेंगाई डेबु नाई ।

लाली लाली घोरवा डिवरा सवरिया बजारे बीचे नाई,

अंगरेजवा दुकनिया बजारे बीचे नाई ।

लेउ लेउ लकोँ रे भुजवा बटसवा बताई देओ नाई,

अंगरेजवा दुकनिया बताइ डेओ नाई ।

ऊँची हैं डुवरिया रे निचहे मरैया ऊहे रे होवै नाई,

अंगरेजवा दुकनिया ऊहे रे होवै नाई ।

कौने रंग बाटै तोर पटरी भवजिया कौने रंग नाई,

सोहै चटकी चुँडरिया कौने रंग नाई ।

सौरे रंग बाटै मोरे पटरी भवजिया कुशीमा रंग नाई,
 सोहै चटकी चुँडरिया कुशीमा रंग नाई ।
 कौने अँचला लिख्यौ मै चारु रे चिरैया कौने अँचला नाई,
 लिख्यौ हन्सा दुनु मोरहवा कौने अँचला नाई ।
 आगे अँचला लिख्यौ मै चारु रे चिरैया पाछे अँचला नाई,
 लिख्यौ हन्सा दुनु मोरहवा मछेरे अँचला नाई ।
 कौने जुन बोलिहै रे चारु रे चिरैया कौने जुन नाई,
 बोलै हन्सा दुनु मोरहवा कौने जुन नाई ।
 आधीरात बोलैरे चारु रे चिरैया भोरहे बोलै नाई,
 मोरे हन्सा दुनु मोरहवा भोरहे बोले नाई ।

१४) पटुहियाके बिलौना रहल बैठौवा जीत

मोहिन्या : श्री चल्ली थारु, श्री लालमोती थारु ओ श्री महगी थारु

संकलक :- राम नरेश थारु ओ राम फेरन थारु

१. पटुहियाके अरजी

सबरीक अँगनाम चनना गाछ रुखवा हो नै ।
 रामा जिही पर बोलट काग हो नै ।^१
 बोलो बोलो काग रे सवा बचनीया हो नै ।
 रामा पियाकी खबर लिहे जावै हो नै ।^२
 अचला चिरी मै कगडा बनैबु हो नै ।
 रामा नैने कजला मासिडानी हो नै ।^३
 अँगुरी छोली कई कलम बनैबु हो नै ।
 राम लिखी डरबु पियाकी सरुपे हो नै ।^४

२. पटुहियाके सन्देशा

कौने काठकई चारु मचियवा हो नै ।
 राम कौने काठकई सिरपाटी हो नै ।^१
 सिसवा काठकई चारु मचियवा हो नै ।

राम सेखुवा काठकई सिरपाटी हो नै ।^२
 चनन काठकई चारु कमियवा हो नै ।
 राम, राम चलनै दरबारे हो नै ।^२
 केकर हाठे पठाई डेबु कट्ठा अलैची हो नै ।
 राम केकर हाठे पठैबु बीरा पान हो नै ।^२
 बनियाक हाठे पठाई डेबु कट्ठा अलैची हो नै ।
 राम टमोलियाक हाठे पठैबु बीरा पान हो नै ।^२
 केकर हाठे पठाई डेबु दुधकई मलिया हो नै ।
 राम अपने ललन के पिवैना (पिना) हो नै ।^२
 मयरीक हाठे पठाई डेबु दुधकई मलिया हो नै ।
 राम अपने ललन के पिवैना हो नै ।^२

३. पटुहियाके बेदना

मटिया मै चुनीचुनी महल बनैबु हो नै ।
 रामकई कोस कई महला हो नै ।^२
 एक कोसकई महला बनायौ हो नै ।
 राम दुई जोजन काई उपर हो नै ।^२
 उपरे टो बइठै रे बरेबरे लोग हो नै ।
 राम तरही टो रैटी किसान हो नै ।^२
 चौमुखा डियानाटो डेहनै जलाई हो नै ।
 राम पिया बिना निसु आँठियारे हो नै ।^२

४. पटुहियाके सोंचफिकर

छोटीमोटी निमिया सटल जुरा छहिया हो नै ।
 राम जेही टर बपुरी हरनीया हो नै ।^२
 हरनी टो भंखै हरना बिना भंखै हो नै ।
 राम चकही ताल बिना भंखै हो नै ।^२
 हरनी टो पावै हरनावै जे पावै हो नै ।
 राम चकही टो पावै जे ताल हो नै ।^२
 कोइली टो दुहकै बगिया बिना दुहकै नै ।
 राम धनिया टो भंखै पियारे बिना नै ।^२

५. पटुहियाके मनके आस

ढलढल खेत रे खेतवारीन बलमु एक रात ।
पिया रही जायौ रे बलमु एक रात ।^२
तुहरे लसा गरीया पर भोजना पकाई डेम बलमु एक रात ।
पिया रही जायौ रे बलमु एक रात ।^२
ढलढल खेत रे खेतवारीन बलमु एक रात ।
पिया रही जायौ रे बलमु एक रात ।^२
तुहरे लसा गरीया पर सेजिया लगाई डेम बलमु एक रात ।
पिया रही जायौ रे बलमु एक रात ।^२
ढलढल खेत रे खेतवारीन बलमु एक रात ।
पिया रही जायौ रे बलमु एक रात ।^२
तुहरे लसा गरीया पर मसूडनिया टनाई डेम बलमु एक रात ।
पिया रही जायौ रे बलमु एक रात ।^२
ढलढल खेत रे खेतवारीन बलमु एक रात ।
पिया रही जायौ रे बलमु एक रात ।^२
तुहरे लसा गरीया पर गरुला जुर पनीया ढराइ डेम बलमु एक रात ।
पिया रही जायौ रे बलमु एक रात ।^२

६. पटुहियाके घयला फटल्

भोर भईल भिनसरिया हो नै ।
राम मुरगा टो बोलै भनाभन हो नै ।^२
सेज पठरीया पाजँ मोरे उसटै हो नै ।
राम बिछुवा गइल् छिट्ढराइ हो नै ।^२
साटु सखिया मिली गिलमट करनै हो नै ।
राम चोलो सखी कुइया पानीहारिन हो नै ।^२
एक सखियाबक घयला फुटी गइल् हो नै ।
राम सब सखी रहनै कवाई हो नै ।^२

७. बहिनीया (ननदी) के चिब्ली

छोटकी ननदी मोर उलबुल टुलबुल हो नै ।
राम पुगी गइनै कुवाँकी जगत पर हो नै ।^२
डाइ रे भउजी घयला फोरी डरली हो नै ।

राम रखबे की डेबे निकारी हो नै ।^२
 छोदकी बहिनीया मोर उलबुल दुलबुल हो नै ।
 राम पुगी गइली दादुक हरवाही हो नै ।^३
 दादु रे भउजी घयला फोरी डरली हो नै ।
 राम रखबे की डेबे निकारी हो नै ।^३

८. दादु (ठरवा) के आपन जन्नीप्रतिके मैया
 हरवा मै जोदयौ रे हर फरहा दुटै हो नै ।
 राम कोनवा टो कोरै कोडरा हो नै ।^२
 कच्चे मटिया कई घयला बनटी है हो नै ।
 राम कैसे मै ढनियै निकारु हो नै ।^३
 अइसिन सुन्दर ढानी मोरे जे बाटै हो नै ।
 राम भोजन मोर डेहट बनाइ हो नै ।^३
 भोजन पकाइल् मोरे जे ढनीया हो नै ।
 राम भोजन पाइट पेट भरनै हो नै ।^३
 अइसिन सुन्दर ढानी मोरे जे बाटै हो नै ।
 राम भलभल गरुवाक पनीया जे ढइल् बावै नै ।^३
 भलभल गरुवाक पानी ढारै ढनीया हो नै ।
 राम पनीया पियट हिरडा जुरावै हो नै ।^३
 अइसिन सुन्दर धानी मोरे जे बाटै हो नै ।
 राम सेजिया मोर डेहट लगाई हो नै ।^३
 सेजिया लगाइल् मोरे जे ढनीया हो नै ।
 राम घुररु घुररु निड आवै हो नै ।^३

९. भउजीके बहुरिया प्रतिके कहनी
 एक बरस मै कदनु रे दुई बरस हो नै ।
 रामा तिसरे बरस लौटी अइबु हो नै ।^३
 तिसरे बरस मई लौटी जे अइनु हो नै ।
 रामा ननदी मै डेबौ निकारी हो नै ।^३
 न मइ डेबु रे मठकी टिकुलिया हो नै ।
 रामा घरे मसे ननदी निकरबु हो नै ।^३
 ना मइ डेबु रे नकनकी नठुकीया हो नै ।

रामा घरे मसे ननदी निकरबु हो नै ।^२
 ना मइ डेबु रे लाली पलंगीया हो नै ।
 रामा घरे मसे ननदी निकरबु हो नै ।^२
 ना मइ डेबु रे गद्दा गलैचा हो नै ।
 रामा घरे मसे ननदी निकरबु हो नै ।^२
 ना मइ डेबु रे सिरकी ओरहनिया हो नै ।
 रामा घरे मसे ननदी निकरबु हो नै ।^२
 ना मइ डेबु रे अंगकई चोलीबन्डु नै ।
 रामा घरे मसे ननदी निकरबु हो नै ।^२
 ना मइ डेबु रे पुठकई घँघरीया हो नै ।
 रामा घरे मसे ननदी निकरबु हो नै ।^२

१०. ननदीके सिंगार पटार

ना मइ लेबु भौजी मठकी टिकुलिया हो नै ।
 रामा पिया जइही डखिने बनेजिया हो नै ।^२
 ना मइ लेबु भौजी नाककी नठुनिया हो नै ।
 रामा पिया जइही डखिने बनेजिया हो नै ।^२
 ना मइ लेबु भौजी सिरकी ओरहनिया हो नै ।
 रामा पिया जैही डखिने बनेजिया हो नै ।^२
 ना मइ भौजी आंगकई चोलीबन्डो नै ।
 रामा पिया जइही डखिने बनेजिया हो नै ।^२
 ना मइ लेबु भौजी पुठकी घँघरीया हो नै ।
 रामा पिया जइही डखिने बनेजिया हो नै ।^२
 ना मइ लेबु भौजी लाली पलंगीया हो नै ।
 रामा पिया जइही डखिने बनेजिया हो नै ।^२
 ना मइ लेबु भौजी गद्दा गलैचा हो नै ।
 रामा पिया जइही डखिने बनेजिया हो नै ।^२
 पिया मोरे गइनै रे डखिने बनेजिया हो नै ।
 रामा नानी डिही मठकी टिकुलीया हो नै ।
 पिया मोरे लननै रे मठकी टिकुलिया हो नै ।
 रामा उहे टिकुली पहिरी करबु सिंगार हो नै ।^२

पिया मोरे जैही रे डखिने बनेजिया हो नै ।
 रामा लानी डिही नाककी नठुनिया हो नै ।^१
 पिया मोरे लननै रे नाककी नठुनीया हो नै ।
 रामा उहे नठुनिया पहिरी करबु सिंगार हो नै ।^२
 पिया मारे जैही रे डखिने बनेजिया हो नै ।
 रामा लानी डिही आगकी ओरहनिया हो नै ।^३
 पिया मोरे लननै रे आँगकी ओरहनिया हो नै ।
 रामा कै लेबु सोर हो सिंगार हो नै ।^३

१५) सासु जनद मिली पनिया ... बैठौवा गीत

संकलक : लाल बहादुर चौधारी (बहादुर बैरागी) बारबर्दिया न.पा.९ कटर्निया, बर्दिया
 मोह्या : किस्ती धरुनी बारबर्दिया न.पा.९ कटर्निया, बर्दिया
 यी धान वैठाईं बेर मेहारुनके गैना गीत हो । यी गीतमा ससुइयक कपटपुर्ण योजनासे
 संपवक सिकार खवाके आपन पटोहियै मुवैलेक कटकोही बा । यिहीनसे पहिले ससुइया
 आपन पटोहियैसे कैसिन व्यवहार करिट, मने जब पटोह्यै मुवैना साजिस रच्छी, तब कौ
 न मेरके व्यवहार कठी कहिके यी गीतम बटोवाइल् बा । पटोहिया मुलेक पाछे पुटवक
 बिलाप भरल् गीत बा ।

सासु ननद मिली पनिया कजावै रामा यै हो नाई,
 ऊटो कारीरे नगिनिया खवावै सासु नाई ।

तब टो डेवै सासु मुरिया ओ पुछिवै राम आजुई सासु नाई,
 डेवै बिचके गेरियै रामा आजुई सासु नाई ।

तब टो डेवै सासु अँकरा रे पठरवक डलवा राम आजुई सासु नाई,
 डेवै उरुड रे मुँगियवक दलवा आजुई सासु नाई ।

तब टो डेवै सासु फुटही डोकनियैम आजुई सासु नाई,
 डेवै सैयाके ठरिवाम आजुई सासु नाई ।

तब टो डेवै सासु फुटही रे भुरकीयै रामा आजुई सासु नाई,
 डेवै सैयाके गिलसवै रामा आजुई सासु नाई ।

तब टो डेवै सासु टुटली रे भोपरियै रामा आजुई सासु नाई,

डेवै रंगी रे महलीयै रामा आजुई सासु नाई ।

तब टो डेवै सासु टुटली रे खटोल्ना राम आजुई सासु नाई,
डेवै लाली रे पलंग री रामा आजुई सासु नाई ।

तब टो डेवै सासु टुटली रे भोंगटियै रामा आजुई सासु नाई,
डेवै सैयाके गलैचा रामा आजुई सासु नाई ।

हर जोटी आवै कोडर मारी आवै रामा नाही देख्यौ नाई,
आपन सुन्दर अस धनियै रामा नाही देख्यौ नाई ।

मैया मै देख्यौ बहिन मै देख्यौ रामा नाही देख्यौ नाई,
जब देख्यौ आपन धनियै सोवटी देख्यौ नाई ।

एक बन नाइघ्यौ दुई बन नाइघ्यौ तिसरे बन नाई,
ऊ टो ऐलुके सपकिया राम काटी लायौ राम ।

एक सुदकुन माय्यौ दुई सुदकुन माय्यौ राम तिसरे सुदकुन नाई,
मोरे सुन्दर अस धनिया राम नाही जागै नाई ।

डेहुना मैया मोर टुँमरी टकरिया राम बनी जैबुं नाई,
ऊ टो जोगी रे फँकिरवा राम बनी जैबुं नाई ।

चाँद सुरुज अस धनिया मोर छुटनै छुटिगइनै नाई,
ऊ टो बगुली रे बरन ससुररिया राम छुटिगइनै नाई

